

Nr 7

Allmänna beredningsutskottets utlåtande i anledning av väckta motioner om utredning angående de tekniska och ekonomiska möjligheterna att rena s. k. spillolja.

I de likalydande, till allmänna beredningsutskottet hänvisade motionerna I: 157 av herr *Johansson, Anders*, och II: 207 av herr *Sjölin m. fl.* hemställas, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa, att en undersökning kommer till stånd angående de tekniska och ekonomiska möjligheterna att rena s. k. spillolja i syfte att framställa en användbar återvinningsprodukt samt att för riksdagen framläggas de förslag en sådan undersökning kan föranleda.

I motionen anföres, att förbrukningen i vårt land av enbart smörjoljor uppgår till omkring 50 000 ton årligen och att nästan hela kvantiteten måste importeras. Man kan dessutom motse ett stegrad behov. Det är därför ett betydande nationalekonomiskt intresse, att denna olja utnyttjas till det yttersta. Genom rening kan betydande kvantiteter återvinnas. Renad olja motsvarar de högsta fordringar på fullgod smörjning. Med hänsyn till de vinster, som, såvitt kan bedömas, står att hämta, bör därför en undersökning företagas. Intresset bör i första hand riktas på sådana större företag, i vilkas drift mera betydande mängder spillolja utfaller, såsom statens järnvägar.

Utskottet har inhämtat yttranden över motionerna från kommerskollegium, Industriförbundet och Petroleuminstitutet.

Kommerskollegium framhåller, att det icke föreligger några tekniska svårigheter att rena spillolja. De ekonomiska förutsättningarna är emellertid helt andra vid normalt försörjningsläge än under avspärrningstider. Under senaste världskriget fanns inom landet ett hundratal företag, som arbetade med dylik rening, men med fri tillgång på oljor till låga priser och därmed följande bristande intresse från konsumenternas sida har dessa företag fått ekonomiska svårigheter och i de flesta fall tvingats att nedlägga verksamheten. En ny fabrik för rening av spillolja har emellertid byggts upp i jönköpingstrakten med en kapacitet av 6 000 ton per år. Den väntas kunna påbörja driften i mars i år. Vidare anför kollegium, att Stockholms spårvägar renar spillolja och att det finns svensk apparatur för ändamålet. Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap har sin uppmärksamhet riktad på problemet och har låtit verkställa teknisk utredning i frågan.

Både de tekniska och ekonomiska möjligheterna är alltså kända, varför en särskild utredning icke är behövlig.

Industriförbundet framhåller likaledes, att de tekniska metoderna för rening av spillolja är kända, men att det ekonomiskt icke är lönsamt så

länge goda smörjoljor till rimliga priser kan erhållas. Om vid reningen oljor av olika kvaliteter sammanblandas, uppstår svårighet att bestämma de återvunna smörjmedlens egenskaper. Numera användes för allt flera ändamål speciella smörjmedel, avsedda för just dessa ändamål. Det är därför sannolikt, att innehavare av dyrbara motorer eller maskiner är benägna att bortse från den prisskillnad, som kan förekomma mellan omraffinerad spillolja och originalsmörjolja. För mycket stora förbrukare, särskilt transportföretagen, kan det ställa sig annorlunda, men dessa tillvaratar redan i viss utsträckning spilloljan. Ur beredskapssynpunkt kan frågan dock ha sin betydelse, varför riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap ägnar frågan uppmärksamhet. Förbundet avstyrker utredning.

Petroleuminstitutet, vars yttrande även undertecknats av Smörjoljecentralen, anför i stort sett samma synpunkter som Industriförbundet och understryker särskilt de stora svårigheterna att rätt klassificera den renade oljan, vilket är av synnerlig vikt för att motor- och maskinparken skall ut sättas för minsta möjliga förslitning.

Utskottet. I samtliga yttranden över motionerna framhålles, att de tekniska möjligheterna för rening av spillolja nu är kända. Det betonas samtidigt att proceduren icke är lönsam i ett normalt försörjningsläge med möjligheter till import av goda smörjoljor till rimliga priser. Med anledning av motionärernas uttalande, att vidtagna provningar för bl. a. SJ:s räkning givit goda resultat, får utskottet anföra, att man, enligt vad som meddelats utskottet, inom SJ tidigare drivit anläggningar för rening av olja men att denna verksamhet för några år sedan nedlades såsom icke lönande.

Beträffande de beredskapsmässiga aspekterna på frågan vill utskottet endast framhålla, att riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap enligt sin instruktion har att bevaka bl. a. här ifrågavarande angelägenhet och att problemet uppmärksamt följes inom nämnden, som även verkställt en teknisk utredning i frågan.

Då sålunda såväl de tekniska som de ekonomiska möjligheterna att rena spillolja är kända och prövade, är någon utredning i ämnet icke påkallad. Utskottet hemställer därför,

att de likalydande motionerna I: 157 och II: 207 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 29 februari 1956

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

PATRIK SVENSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Andersson, Axel*, Jansson, Erik, Arrhén*, Wolgast*, Lundström, Strandler, Svensson, Rikard, Sörlin, fru Nilsson och herr Åkesson*;

från andra kammaren: herr Svensson i Alingsås, fru Sjöstrand, fru Svedberg, herrar Dickson, Nordkvist i Kalmar, Bark, Hammar, Andersson i Ronneby, Braconier, Ekström, Börjesson och Lundqvist.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.